ABENA

Because we care

DE IMPACT VAN SLIM INCONTINENTIE-MATERIAAL

Ervaringen van toonaangevende zorginstellingen

1

“OM JE COLLEGA’S ENTHOUSIAST TE MAKEN, MOET JE OOK ZELF ENTHOUSIAST ZIJN”

Patricia Groen

Verpleegkundige Zorggroep Tangenborgh en Abena Nova ambassadeur

2

“GEEN NATTE BEDDEN MEER BIJ DE HAARTSE HOEVE”

Niene van de Ven

Verpleegkundige Haartse Hoeve

3

“AL ZOU ABENA NOVA MAAR VOOR DRIE MENSEN FANTASTISCH WERKEN DAN IS HET DAT WAARD”

Sylvia Betten

Woonbegeleider Ons Tweede Thuis en initiatiefneemster Abena Nova

4

“OVER VIJF JAAR IS SLIM INCONTINENTIEMATERIAAL GEWOON IETS WAT ERBIJ HOORT, DAT WEET IK ZEKER”

Conny Bruijns

Nachtverpleegkundige en Abena Nova ambassadeur St. Elisabeth

5

“DE TIJD DIE WE BESPAREN, BESTEDEN WE AAN HET WELZIJN VAN DE BEWONERS”

José van den Langenberg en Ine van Gestel

Abena Nova ambassadeurs Zorggroep Elle Maasduinen

6

“DE BESTE AMBASSADEURS ZIJN JE MEDEWERKERS ZELF”

Freek Hoogezand

Manager Projecten bij ’s Heeren Loo

7

“DIT SOORT INNOVATIES KUN JE NIET VANAF HOGERHAND OPLEGGEN, JE MOET HET SAMEN DOEN”

Angelique Suijkerbuijk

Projectleider Abena Nova St. Elisabeth

8

“INNOVEREN IS CRUCIAAL OM DE KWALITEIT VAN ZORG OP LANGE TERMIJN OVEREIND TE HOUDEN”

Jan-Kees van Wijnen

Lid van Raad van Bestuur tanteLouise

Direct naar ervaringen van:

Zorgverlener

Teamleider / Projectleider

Beleidsmaker

Ervaring zorgverlener

Patricia Groen is Abena Nova-ambassadeur bij zorggroep Tangenborgh

“OM JE COLLEGA’S ENTHOUSIAST TE MAKEN, MOET JE OOK ZELF ENTHOUSIAST ZIJN”

Zo’n drie jaar geleden werd Abena Nova geïntroduceerd bij zorggroep Tangenborgh. Allereerst op de hoofdlocatie en ruim een jaar geleden ook op locatie de Weegbree waar Patricia Groen werkt als verpleegkundige. Hoewel ze in het begin kritisch was, ervoer ze al snel de voordelen van het slimme incontinentiemateriaal. Nu is ze een bevlogen ambassadeur binnen haar organisatie, waarbij ze terzijde wordt gestaan door Paul Kippersluis, continentiezorgspecialist bij Abena.

Patricia Groen

Verpleegkundige Zorggroep Tangenborgh

Hoe was jouw eerste kennismaking met Abena Nova, Patricia?
“Vanuit de organisatie kwam de mededeling dat we met Abena Nova zouden starten. Ik had wel van slim incontinentiemateriaal gehoord, maar wist er verder niet zoveel van. We kregen informatie toegestuurd en een paar weken later kwam Paul een verhaal vertellen. Ik dacht: ‘Laten we het maar zien.’ Ik was dus niet meteen enthousiast. Dat is ook niet erg. Het is goed om kritisch te zijn.”

> “Met Abena Nova verdroog je alleen als het nodig is. Natuurlijk is dat moment nog steeds niet leuk voor haar, maar het zijn nu wel drie of vier keer minder per dag.”

Hoe ging het vervolgens?
“Paul is een dag met ons meegelopen om te kijken welke bewoners geschikt waren voor Abena Nova. Per bewoner bepaalden we de doelen. Dat kon zijn een betere nachtrust, een betere huidconditie, minder spierspanning of gewoon een betere dag. Naast de algemene cijfers, zoals het aantal gebruikte inco’s per dag, is het belangrijk om deze zaken in je evaluaties te nemen. Zo kun je naar zowel de afdelingen als de organisatie laten zien of je de vooraf beschreven doelen niet, deels of helemaal hebt behaald. Na het treffen van deze voorbereidingen zijn we van start gegaan. Ik merkte meteen de eerste week al een verbetering, maar een aantal collega’s niet. We hebben daarover gesproken gehad en gaandeweg zagen ook zij de meerwaarde. Dat was wel heel mooi om te zien.”

Paul Kippersluis

Continentiezorgspecialist Abena

Welke verbetering zagen jullie bijvoorbeeld?
Patricia: “We weten allemaal dat iemand die bedlegerig is kans heeft op decubitus. Het is heel belangrijk dat deze mensen niet te lang in nat incontinentiemateriaal liggen. Dat checkten we voorheen tijdens onze rondes. Dan kwam je er gereguld achter dat verdroging niet nodig was of dat we eigenlijk te laat waren. Met Abena Nova is dat verleden tijd. Doordat je een melding krijgt, ben je altijd op tijd en krijgt urine niet de kans te gaan broeien. Ook hebben we een bewoner met een sterke spierspanning. Het checken en verwisselen van het incontinentiemateriaal is voor haar heel belastend. Met Abena Nova verdroog je alleen als het nodig is. Natuurlijk is dat moment nog steeds niet leuk voor haar, maar het zijn nu wel drie of vier keer minder per dag.”

Paul: “Ook voor mensen die heel zware zorg nodig hebben kan Abena Nova een uitkomst zijn. Zij hoeven geen energie meer in te leveren voor een onnodige handeling. Voor de zorgverleners is dat ook prettig. Hen scheelt het tijd die ze kunnen besteden aan het drinken van een kop koffie, het zingen van een liedje of een wandeling met bewoners.”

Herken je dat laatste, Patricia? Levert het gebruik van Abena Nova tijd op die aan andere zaken wordt besteed?
“In het begin niet, maar gaandeweg is dat wel gekomen, ja. De rondes die we voorheen hadden, hoeven niet meer. We gaan nu af op de app en daardoor hebben we tijd over tussen de verdroogingen door. Die kunnen we nuttig besteden aan de bewoners. En dat gebeurt ook écht.”

Zien mensen dat dat komt door Abena Nova of dichten ze het toe aan andere dingen?
Patricia: “Beide, maar over het algemeen is men het er wel over eens dat het ook door het slimme incontinentiemateriaal komt.”

Paul: “Het is normaal dat op een gegeven moment de tijdsbesparing door het gebruik van slim incontinentiemateriaal niet meer opvalt. Aan de ene kant is dat positief, want het betekent dat het goed ingebed is in je dagelijkse werkzaamheden. Toch is het belangrijk om af en toe stil te staan en te kijken wat het je ook alweer heeft gebracht. Dat je weer even kunt zien dat het iets heeft toegevoegd aan de humane kwaliteit van je zorg.”

> “We gaan nu af op de app en daardoor hebben we tijd over tussen de verdroginen door. Die kunnen we nuttig besteden aan de bewoners. En dat gebeurt ook écht.”

Waar denk je dat het door kwam dat niet al je collega’s meteen de verbetering zagen?
Patricia: “Meerdere redenen. Sommigen voelden zich opeens afhankelijk van een computersysteem en verzetten zich daartegen. Ze zeiden: ‘Dat hoort toch niet in de zorg, we zijn geen robots’. Daarnaast vonden sommige collega’s het lastig vertrouwde patronen los te laten en reageerden daardoor negatief op de nieuwe werkwijze. Dat ging een eigen leven leiden, waardoor ook andere collega’s minder enthousiast werden. Op een gegeven moment heeft Paul in een teamoverleg met cijfers en schema’s de verbeteringen inzichtelijk gemaakt. Toen draaiden de meesten bij.”

Paul: “Er is soms een verschil tussen feiten en beleving. Met onderbouwing van data – want dat brengt de techniek ook met zich mee – kun je mensen overtuigen. Natuurlijk is gevoel belangrijk en de zorg blijft mensenwerk, maar de techniek kan hier wel iets aan toevoegen.”

Patricia, hoe lang heeft het geduurd voordat je zag dat je collega’s bijdraaiden?
“We zijn in augustus 2020 begonnen. Bij de eerste evaluatie in november zagen we al een verschuiving en na een half jaar was de meerderheid wel om. Paul heeft daar ook een belangrijke rol in gehad. Hij is heel regelmatig bij ons op locatie geweest. Collega’s konden hem vragen stellen en kritisch naar hem zijn. Dat scheelt echt. Zonder zijn begeleiding was het denk ik anders gelopen.”

En jouw rol. Was het zonder jou ook van de grond gekomen?
Patricia: “Natuurlijk! Niemand is onmisbaar. Maar ik denk dat mijn enthousiasme wel geholpen heeft. Om je collega’s enthousiast te maken, moet je ook zelf enthousiast zijn.”

Paul: “Ik vind Patricia nu iets te bescheiden. Haar enthousiasme is inderdaad belangrijk, maar ze heeft ook de vaardigheden om dat enthousiasme over te dragen. Daarnaast staat ze stevig in haar schoenen. Dat is belangrijk als ambassadeur. Het is niet altijd leuk wat je over je heen krijgt en je moet soms echt doorzetten.”

Wat zouden jullie andere ambassadeurs willen meegeven om weerstand aan te pakken?
Patricia: “De weerstand die je vooral tegenkomt is: ‘Zie je wel, het werkt helemaal niet. We krijgen geen melding en het materiaal geeft lekkage.’ Het helpt dan om collega’s mee te nemen en ze ook in het systeem te laten kijken. Ze zien dan met eigen ogen wat er is bereikt.”

Paul: “Je maakt zo ook inzichtelijk dat bepaalde meldingen veroorzaakt worden door hoe met het materiaal is omgegaan. Geen melding van de sensor? Vaak zit deze dan niet goed op zn plek. De bewoner drijfnat? Kijk eens hoe het incontinentiemateriaal is omgedaan. Dat kiert, waardoor de urine wegliekt en de sensor niks kan registreren. Door dat mee te nemen, ben je ook nog eens bezig met een kwaliteitsverbetering van je basiszorg.”

Wat is de ideale manier om een vernieuwing als Abena Nova in de organisatie te implementeren?
Patricia: “Het is goed om je medewerkers vanaf het allereerste begin mee te nemen in het proces door duidelijk uit te leggen wat je gaat doen, hoe en waarom. Dat vraagt een goede voorbereiding en heldere communicatie. Je moet er alles aan doen om te voorkomen dat mensen zich overvallen voelen, want dan gaan automatisch de hakken in het zand.”

> “Het is goed om je medewerkers vanaf het allereerste begin mee te nemen in het proces door duidelijk uit te leggen wat je gaat doen, hoe en waarom.”

Tot slot valt het me op dat jullie haast echte collega’s lijken.
Patricia: “We vormen inderdaad echt een team met zn tweeën. We hebben ook samen een goede klik. Dat maakt het makkelijker met vragen naar elkaar toe te gaan.”

Paul: “Dat klopt. Jij bent een ambassadeur die me, zeker in het begin, gewoon belde als je vragen had. Dat is wat we bij Abena graag willen. Als vragen blijven liggen, kunnen ze een eigen leven gaan leiden. Bovendien vormen ze de basis voor een goede samenwerking. Alle continentiezorgspecialisten van Abena komen uit de zorg. We weten dus hoe het is om met onze poten in de klei te staan, om het zo maar even uit te drukken. Door onze kennis samen te voegen met die van jullie, waarbij we de cliënt centraal zetten, kunnen we de basiszorg naar een hoger niveau tillen.”

Voor meer informatie over **Abena Nova**, kijk op:

Zorg.abena.nl/abena-nova

Ervaringen Abena Nova ambassadeurs

Niene: Abena Nova leverde verrassende resultaten op

“GEEN NATTE BEDDEN MEER BIJ DE HAARTSE HOEVE”

Voor haar studie verpleegkunde onderzocht Niene van de Ven hoe het slimme incontinentiemateriaal Abena Nova de kwaliteit van zorg verbetert, zowel voor de bewoners als voor haar collega’s.

“Ik ben Niene, verpleegkundige, net klaar met mijn opleiding en werkzaam bij de Haartse Hoeve; een woonzorgboerderij voor mensen met lichamelijke of een verstandelijke beperking. Voor mijn opleiding moest ik een kwaliteitsverbetering in kaart brengen. Ik wilde graag een ‘probleem’ aanpakken dat een positieve uitwerking zou hebben op zowel onze bewoners als mijn collega’s. Mijn keuze viel op continentiezorg.

De zorg wordt steeds zwaarder
De mensen die bij ons zorg krijgen, hebben een laag ontwikkelingsniveau. Ze kunnen zich niet altijd verstaanbaar maken. Ook zijn ze soms verbaal en fysiek agressief. Bijvoorbeeld als ze een situatie onprettig vinden, zoals tijdens verzorgings- en verschoonmomenten. Het is voor mij en mijn collega’s dan best een fysieke belasting om iemand te helpen. De zorg wordt sowieso steeds zwaarder en drukker.

Een dubbele belasting voor iedereen
We werkten altijd met vaste verschoonmomenten. Het kwam dan regelmatig voor dat je te laat was en iemand al natte kleding en een nat bed had. Soms leidde dat zelfs tot huidproblemen, wat natuurlijk heel vervelend is voor de bewoner. Maar het gebeurde ook dat we er te vroeg bij waren. Je treft dan droog incontinentiemateriaal aan en moet de bewoner op een later moment nogmaals verschonen. Een dubbele belasting dus voor iedereen. In Abena Nova zagen we een oplossing. Met dit slimme incontinentiemateriaal kun je op een smartphone of tablet zien of een bewoner verschoond moet worden. We besloten Abena Nova te gaan gebruiken en hebben per bewoner gekeken wat het beste werkt. Een heel andere aanpak dan we gewend waren, maar het leverde echt verrassende resultaten op.

> “Het slimme incontinentiemateriaal leverde verrassende resultaten op”

Geen natte bedden meer
Eén van onze bewoners had regelmatig een nat bed in de ochtend. Toen we startten met Abena Nova zijn we goed gaan kijken naar de signalen die hij afgaf. We zagen dat hij overdag eigenlijk geen incontinentiemateriaal nodig had en zijn behoefte deed wanneer er een toiletmoment werd aangeboden. We zijn hem toen iedere avond vlak voor het slapen naar het toilet gaan begeleiden. En sindsdien heeft hij bijna nooit meer een nat bed!

> “We zijn Abena Nova gaan gebruiken en hebben per bewoner gekeken wat het beste werkt. Dat leverde verrassende resultaten op.”

Minder vaak verschonen
Bij een andere bewoner zijn we gestopt met Abena Nova. Deze bewoner had veelvuldig verlies van ontlasting en moest vaak verschoond worden. Abena Nova bood in dit geval geen meerwaarde.
We sluiten nu veel meer aan bij de behoeften van de bewoners en voor ons als zorgverleners is het verschonen een stuk minder belastend geworden. We hoeven veel minder vaak te verschonen. Als team ervaren we daardoor veel meer rust.

Erg fijne samenwerking
De medewerkers van Abena hebben enorm geholpen om alles goed te laten verlopen en staan nog altijd voor ons klaar als we vragen hebben of tegen dingen aanlopen. Die samenwerking is echt erg fijn.”

76% minder natte bedden

30% minder verschoningen

Implementatierapport Abena Nova. Onderzoek en rapportage door een onafhankelijk onderzoeksbureau.

Download implementatierapport

Ervaring woonbegeleider

Woonbegeleider Sylvia Betten introduceerde tijdens haar opleiding Abena Nova bij Ons Tweede Thuis.

“AL ZOU ABENA NOVA MAAR VOOR DRIE MENSEN FANTASTISCH WERKEN DAN IS HET DAT WAARD”

Na 25 jaar in de horeca gewerkt te hebben, koos Sylvia Betten voor een baan in de gehandicaptenzorg. Ze ging aan de slag bij Ons Tweede Thuis en daarnaast één dag in de week naar school. Als afstudeeropdracht schreef ze een implementatieplan voor Abena Nova. Wat begon als een klein project mondde na haar afstuderen uit in een pilot met het slimme incontinentiemateriaal op drie locaties. “Je bedenkt iets voor je opleiding, maar dat het nu werkelijkheid is en echt werkt, is superleuk.”

Hoe ben je destijds op het idee gekomen je examenopdracht over Abena Nova te doen?
“Ik werkte op een locatie met 35 bewoners met niet-aangeboren hersenletsel. Velen van hen waren incontinent en konden niet aangeven dat ze verdroogd moesten worden. Dat betekende vaak natte kleding, natte bedden en een verstoorde nachtrust. Ik vroeg me af of dat niet beter kon. Al googelend kwam ik al snel uit bij Abena Nova. Ik ben erover gaan lezen, raakte geinteresseerd en heb contact met Abena opgenomen. Vervolgens kwamen twee van hun adviseurs bij ons op locatie. Ze dachten te maken te krijgen met de locatiemanager en toen stond er een leerling voor hun neus. Dat was wel grappig, maar voor hen geen reden om af te haken. Ze hebben mij echt enorm goed geholpen en daarna een belangrijke rol gespeeld bij het opzetten en uitrollen van de pilot met slim incontinentiemateriaal.”

Sylvia Betten

Woonbegeleider

“Je moet inderdaad je team meekrijgen, wil zo’n project kans van slagen hebben. Daarom ben ik samen met continentiezorgspecialist Theo van Abena bij een andere zorginstelling gaan kijken hoe ze het daar aanpakken.

Het is best bijzonder dat jij als leerling dit traject hebt geïnitieerd. Hoe heb je de organisatie meegekregen, zodat het uiteindelijk tot een pilot is gekomen?
“Mijn locatiemanager was eigenlijk meteen enthousiast. En terwijl ik nog met mijn examenopdracht bezig was, werd ik gebeld door de innovatiemanager van Ons Tweede Thuis. Zij vroeg zich af of Nova niet iets zou zijn voor meerdere locaties. Ik heb dus niet enorm hoeven lobbyen. Maar al met al was het best een traject en we zijn niet over één nacht ijs gegaan. Er komt heel wat bij kijken om zo’n project over de grond te krijgen. Het is best een investering aan de voorkant, want je moet als organisatie de benodigde apparatuur aanschaffen. Gelukkig kon dat uit het potje Innovatie bekostigd worden. En om te kijken of het werken met slim incontinentie-materiaal wel echt voor ons werkte, werd er een pilot ingericht. Abena kwam met het goede idee die op drie locaties uit te rollen.”

Waarom niet alleen op de locatie waar jij werkt?
“Niet alle bewoners op mijn locatie zijn geschikt voor Abena Nova. Door de drie locaties samen te nemen, kwamen we op genoeg bewoners om een betrouwbare pilot in te richten.”

Theo Onderstal

Continentiezorgspecialist Abena

Wat maakt een bewoner geschikt voor Nova?
“Iemand moet niet hevig incontinent zijn van ontlasting, want daar reageert de sensor niet op. Ook gaat het niet werken als iemand last heeft van de sensor, die aan de buikzijde op het incontinentiemateriaal zit. Verder heeft Nova geen toegevoegde waarde als bewoners zelf kunnen aangeven dat ze geplast hebben. En uiteraard moet een bewoner het ook zelf willen gebruiken.”

Dat snap ik, maar het is ook essentieel dat je collega’s meedoen. Hoe heb je dat aangepakt?
“Je moet inderdaad je team meekrijgen, wil zo’n project kans van slagen hebben. Daarom ben ik samen met continentiezorgspecialist Theo van Abena bij een andere zorginstelling gaan kijken hoe ze het daar aanpakken. Daarnaast heeft Theo de drie locaties bezocht die aan de pilot meedoen. Hij heeft verteld wat Nova inhoudt en hoe je de sensor op het incontinentiemateriaal bevestigt. De manier waarop je de boodschap brengt is enorm belangrijk, want mensen kunnen schrikken van technologie. Als je zegt: “Er komt een sensor aan het incontinentiemateriaal te hangen die een signaal oppikt dat naar je mobiele telefoon wordt gezonden”, dan haken er veel af. Theo heeft de voordelen op een rij gezet en het product gedemonstreerd, zodat mensen konden zien dat Abena Nova heel zacht en comfortabel incontinentiemateriaal is en dat de sensor eenvoudig bevestigd kan worden. Ook heeft hij duidelijk uitgelegd dat Abena continue ondersteuning biedt.

“Steeds natte kleding of een nat bed is toch armoe? En dan de huidproblemen die erdoor kunnen ontstaan. Dat alles kun je met Abena Nova heel eenvoudig voorkomen.”

Een zorgvernieuwing kan ook weerstand oproepen. Hoe reageerden je collega’s?
“Natuurlijk was de een enthousiaster dan de ander, maar dat hoort bij veranderingen. Over het geheel genomen vond ik de stemming positief. Ik denk dat veel van mijn collega’s ook meteen wel inzagen dat Abena Nova voor sommige cliënten een uitkomst is. Steeds natte kleding of een nat bed is toch armoe? En dan de huidproblemen die erdoor kunnen ontstaan. Dat alles kun je met Abena Nova heel eenvoudig voorkomen. Als de app oranje kleurt, weet je dat het tijd is om een cliënt te verdrogen.”

Hoe staat het er nu voor, na de eerste acht weken van de pilot?
“Ik zie dat er een nieuwe routine ontstaat. Als ik met mijn dienst begin, staan alle sensortjes op groen wat betekent dat ze goed op het incontinentiemateriaal zitten. Dat is hartstikke mooi. Ook merk ik dat mijn collega’s de meerwaarde van Abena Nova echt ondervinden. Niet alleen in minder natte bedden en kleding, ook in tijd. Voorheen deden we gemiddeld vier à vijf inco-wissels per bewoner per dag en nu een stuk minder. Uiteindelijk gaat dat natuurlijk ook kosten besparen. En een mooi voorbeeld dat het echt binnen het team begint te leven, was voor mij het maaltje dat een van mijn collega’s onlangs stuurde. Zij had enorm moeten zoeken naar een sensor en riep iedereen op er zorgvuldig mee om te gaan, ze goed te plaatsen en op een vaste plek in de kamer te leggen. Toen dacht ik: “Wauw.”.”

Heb je gedurende het traject zelf steun gehad aan Abena?
“Zeker! Als ik een vraag had, kon ik die via de app stellen en werd er heel snel gereageerd. Ook is Theo vaak op locatie geweest. Samen met een collega heb ik een clinic gehad over het gebruik van de Wet Sense app en hoe je als Nova-ambassadeur je collega’s kunt enthousiasmeren. Daarnaast heeft hij een clinic gegeven over hoe je incontinentiemateriaal het beste omdoet. Die is door mijn collega’s heel goed ontvangen. Zelfs mensen die al 30 jaar in de zorg werken, hebben iets van hem kunnen leren.”

Heb je nog een mooi succesverhaal?
“Een van onze bewoners wilde ’s nachts nooit wakker gemaakt worden, maar had daardoor iedere ochtend een nat bed. Ik stelde hem voor Nova te proberen in plaats van het incontinentiebroekje dat hij al jaren gebruikte. Aanvankelijk wilde hij niet, maar ik wist hem te overtuigen. Afgelopen week had ik nachtdienst en maakte hem om 4.00 uur wakker, omdat ik op mijn telefoon zag dat hij verdroogd moest worden. Toen bedankte hij me. Nu blijkt dat hij het zo erg vond dat hij iedere ochtend een nat bed had. Dat ik hem heb kunnen helpen, maakt me echt blij. Al zou Nova maar voor drie mensen fantastisch werken dan is het dat waard, toch?”

“Wat bijvoorbeeld helpt, is het incontinentiemateriaal en de sensor te demonstreren tijdens een teamvergadering en iedereen de gelegenheid te geven er even ‘droog’ mee te oefenen. Zo laat je zien dat het allemaal spannender lijkt dan het in werkelijkheid is.

Heb je tips voor mensen die in hun organisatie met slim incontinentiemateriaal aan de slag willen gaan?
“Het is heel belangrijk enthousiasme uit te stralen. Probeer daarnaast angsten en weerstand weg te nemen. Wat bijvoorbeeld helpt, is het incontinentiemateriaal en de sensor te demonstreren tijdens een teamvergadering en iedereen de gelegenheid te geven er even ‘droog’ mee te oefenen. Zo laat je zien dat het allemaal spannender lijkt dan het in werkelijkheid is.
En blijf je collega’s ook tijdens de pilot betrekken. Af en toe stuur ik een mailtje uit om te vragen hoe het gaat en de laatste ontwikkelingen en inzichten te delen. Toen ik bijvoorbeeld in de Wet Sense app zag dat een bepaalde bewoner – die veel moet drinken, maar bij wie dat moeilijk in te schatten is – voldoende plast, heb ik dat meteen gemeld. Niet alleen omdat het handig was voor iedereen om te weten, maar ook als compliment naar het hele team.”

Abena Nova wat voor uw organisatie?
Check binnen één minuut of jullie er klaar voor zijn!

Zorg.abena.nl/abena-nova

Ervaringen Abena Nova ambassadeurs

Nachtverpleegkundige Conny Bruijns is Abena Nova-ambassadeur in het St. Elisabeth

“OVER VIJF JAAR IS SLIM INCONTINENTIEMATERIAAL GEWOON IETS WAT ERBIJ HOORT, DAT WEET IK ZEKER”

Conny Bruijns werkt al 35 jaar in de zorg, eerst als verzorgende IG en sinds twee jaar als verpleegkundige. De laatste 14 jaar draait ze vaste nachtdiensten in het St. Elisabeth in Roosendaal; een huis voor senioren met en zonder zorgvraag. Sinds Abena Nova een half jaar geleden in haar organisatie werd geïntroduceerd, maakt Conny deel uit van de projectgroep. Daarnaast zet ze zich als ambassadeur in om haar collega’s te ondersteunen bij en enthousiasmeren voor het gebruik van Abena Nova.

Hoe ben je in de projectgroep terechtgekomen?
“Ik heb me ervoor aangemeld, omdat ik het leuk vind met innovatie bezig te zijn. Het is ook belangrijk dat de nachtdienst erin is vertegenwoordigd. Mensen wakker maken om te verschonen, is eigenlijk heel tegennatuurlijk. Je haalt iemand uit zijn slaapritme. Dat is voor gezonde mensen al een dingetje en als je cognitief achteruitgaat door bijvoorbeeld dementie, kan het helemaal verstorend werken. Mensen kunnen gaan dwalen en onrustig worden, waardoor ze overdag moe zijn en minder goed functioneren. Als je dat bij elkaar optelt, snap je dat zeker in de nacht veel winst te behalen valt met Abena Nova.”

> “Mensen wakker maken om te verschonen, is eigenlijk heel tegennatuurlijk. Je haalt iemand uit zijn slaapritme.”

Hoe hebben jullie de introductie van Abena Nova aangepakt?
“Allereerst heb ik samen met een paar nachtcollega’s gekeken welke bewoners in aanmerking kwamen voor het slimme incontinentiemateriaal. Met deze mensen zijn we gaan proefdraaien. Eerst zonder sensor om te kijken of het materiaal wel aan onze eisen voldeed. We hebben namelijk ook bewoners met huidproblemen bij wie het materiaalgebruik heel nauw neemt. Toen bleek dat Abena Nova een fijn product is, zijn we een pilot gaan draaien. We begonnen met twintig bewoners met dementie en hebben daar later ook bewoners van het verzorgingshuis aan toegevoegd. Overigens is de lijst gaandeweg wel veranderd. Soms bleek iemand toch niet geschikt of veranderde het gedrag qua incontinentie bij een bewoner. Incontinentiezorg is iets wat je voortdurend bijstelt.”

Voor dit project werken jullie met ambassadeurs, waar jij er een van bent. Wat is jullie rol?
“Als ambassadeur ben je de verbindende factor tussen jouw team en Abena. Je geeft informatie, beantwoordt vragen en motiveert mensen. Daarin zijn we allemaal door Abena getraind. Daarnaast bezoeken we de zogenaamde ambassadeursvergaderingen. Daar bespreken we hoe het gaat, waar we tegenaanlopen en hoe we onze teams kunnen stimuleren. We luisteren naar elkaar, staan open voor elkaars ervaringen, geven elkaar tips en spreken elkaar zo nodig op dingen aan. Belangrijke vragen en knelpunten neem ik mee naar de vergadering met de projectgroep, waaraan naast onze projectleider, de manager en de wondconsulent twee continentiezorgspecialisten van Abena deelnemen. De lijntjes zijn dus heel kort. Omdat we met zo’n honderd zorgverleners zijn, verspreid over verschillende afdelingen, is dit voor ons een fijne manier van werken.”

Hoe zijn jullie tot deze structuur gekomen met ambassadeursvergaderingen en een projectgroep?
“Dat is in overleg met Abena ontstaan. Zij hebben ervaring in andere zorginstellingen opgedaan en wij met andere projectgroepen. Daar borduur je dan op voort. Sowieso hebben we veel steun aan Abena. Zeker in het begin hadden we om de paar weken overleg. En vanaf het begin konden alle ambassadeurs via de app heel snel schakelen met Abena als er vragen of problemen waren. Eigenlijk werd er dan altijd dezelfde dag nog gereageerd.”

Tegen wat voor problemen liepen jullie aan?
“Soms paste het incontinentiemateriaal voor een bepaalde bewoner niet. Dan werd er meteen iets nieuws ingezet. Of de clip die op de inco wordt gezet, maakte geen (goed) contact met de Wet Sense app; de app waarop medewerkers zien wanneer een bewoner verschoond moet worden. Hiervoor zijn verschillende oorzaken. Het kan zijn dat de clip niet schoon is of niet goed is aangesloten. Dit kun je checken met de app.
Het kwam ook voor dat de Wet Sense app niet goed was ingesteld voor een bewoner. Iedere bewoner is namelijk anders. De een plast gedurende de nacht vijf keer een klein beetje, de ander in één keer 400 milliliter. De een draait voortdurend in zijn slaap, de ander ligt de hele nacht in dezelfde houding. Daar reageert het product anders op en daarmee moet rekening worden gehouden in de app.”

> “Wat ook interessant is, zijn alle grafieken die Abena Nova bijhoudt. Daarmee kun je zien hoe we het als zorgverleners doen. Verschonen we op het juiste moment, zijn er nog lekkages? Dat creëert bewustwording.”

Hoe is het voor jou om met Abena Nova te werken?
“Ik vind het heerlijk. Het is een andere manier van werken. Je loopt geen rondes meer, maar anticipeert op dat wat de app aangeeft. Daarin zie je of iemand een urinelozing heeft gehad, hoeveel urine het incontinentiemateriaal bevat en wanneer er verschoond moet worden. Je kunt zelfs het percentage van verzadiging zien. Als dat om 7.00 uur op 75% staat, ga ik als nachtdienst het incontinentiemateriaal niet meer verwisselen, want die persoon wordt dan toch al snel door de dagdienst verzorgd. Maar zie ik dat verzadigingspercentage om 5.00 uur, dan onderneem ik wel actie. Wat ook interessant is, zijn alle grafieken die Abena Nova bijhoudt. Daarmee kun je zien hoe we het als zorgverleners doen. Verschonen we op het juiste moment, zijn er nog lekkages? Dat creëert bewustwording.”

Hebben jullie door het gebruik van slim incontinentiemateriaal nu tijd over in de nacht?
“We hebben het iets minder druk, maar tijd over wil ik het niet noemen. In plaats van dat je je rondes loopt, loop je nu de hele nacht rond. De pieken zijn er niet meer. Ik vind dat prettig, maar er zijn ook collega’s die daar erg aan moeten wennen. Zij zijn al vele jaren gewend om heel gestructureerd hun rondes te lopen en iedereen drie keer per nacht te zien. De nieuwe manier van werken geeft hun aan het eind van de nacht het gevoel dat ze iets hebben gemist en dat roept dan wat weerstand op. Als ambassadeur heb je een belangrijke rol om ook deze mensen over de streep te trekken.”

Hoe doe je dat?
“Door ze te blijven betrekken en de voordelen steeds opnieuw uit te leggen. Natuurlijk is het ook belangrijk om te luisteren naar de weerstand die ze hebben, want soms hebben ze een punt en dat kan ik dan weer meenemen naar de projectgroep.”

Wanneer zijn jullie de collega’s in het traject mee gaan nemen?
“Vanaf het begin. Bij aanvang hebben we een enquête afgenomen en dat hebben we na een paar weken herhaald. We zagen meteen een effect. Mensen worden enthousiaster. Ze zien de positieve uitwerking op bewoners. En op afdelingen waar veel bewoners over zijn gestapt op Abena Nova, merken ze ook een verschil in fysieke belasting.”

Wat merken jullie aan de bewoners?
“Degenen die Abena Nova gebruiken zijn overdag veel fitter. Een mooi voorbeeld is een bewoner met de ziekte van Parkinson die iedere nacht wakker werd gemaakt om te verschonen, terwijl het acht van de tien keer niet nodig was. Nu zij Abena Nova gebruikt en ’s nachts niet meer onnodig gewekt wordt, is zij overdag meer uitgerust en heeft ze veel minder last van de Parkinson-symptomen. Dat is een enorme winst voor haar, maar ook voor de mensen die haar verzorgen.
Daarnaast merken we dat bij een aantal bewoners de huidconditie vooruit is gegaan. Door op het juiste moment te verschonen, dragen mensen minder lang nat incontinentiemateriaal en ontstaan er geen wondjes. Daardoor hebben ze geen pijn en dat voorkomt ongemak en onrust.”

Als je terugkijkt, wat was dan de grootste uitdaging?
“Toch wel de weerstand bij sommige collega’s. Corona heeft wat dat betreft natuurlijk ook niet geholpen. De laatste anderhalf jaar waren heel zwaar. Dan is het best veel als er ook nog zo’n vernieuwing bij komt. Daardoor hebben we er wat meer energie in moeten steken om bepaalde mensen mee te krijgen.”

Had het geholpen die mensen vooraf nog beter te informeren?
“Dat denk ik niet. Dit zijn mensen die over de streep getrokken worden door zelf het product te gebruiken en te ervaren dat het werkt. Dertig jaar geleden ging het ook zo met de introductie van de tillift. Over vijf jaar is slim incontinentiemateriaal gewoon iets wat erbij hoort, dat weet ik zeker.”

Alles weten over **Abena Nova**?

Zorg.abena.nl/abena-nova

Ervaringen Abena Nova ambassadeurs

Abena Nova bij Zorggroep Elde Maasduinen

“DE TIJD DIE WE BESPAREN, BESTEDEN WE AAN HET WELZIJN VAN DE BEWONERS”

Ambassadeurs José van den Langenberg en Ine van Gestel van Zorggroep Elde Maasduinen delen hun ervaringen over het gebruik van Abena Nova. Hoe hebben zij deze pilot aangepakt en hoe gaan zij hiermee om?

De 2.000 medewerkers en 1.400 vrijwilligers van Zorggroep Elde Maasduinen (ZGEM) zetten zich dag en nacht in voor de zorg aan zo’n 3.500 ouderen in Midden- en Noordoost-Brabant. Op locatie De Vlaswiek, een kleinschalig verpleeghuis in Liempde, maakt ZGEM sinds kort gebruik van Abena Nova.

Hoe bevalt het de bewoners en de medewerkers? Brengt het slimme incontinentiemateriaal wat ze ervan verwacht hebben? En hoe implementeer je zo’n zorginnovatie in de praktijk? José van den Langenberg (verzorgende IG) en Ine van Gestel (verzorgende IG), die tijdens een pilotproject als ‘ambassadeurs’ fungeerden, delen hun ervaringen.

> “In het begin hebben we een schriftje neergelegd waar collega’s hun vragen in konden opschrijven. Als wij de antwoorden niet wisten, dan namen we deze vragen mee naar het overleg met Abena.”

Wat houdt jullie rol als ambassadeur precies in?
José: “Op de eerste plaats het team enthousiast houden. Maar dat is hier niet zo moeilijk. Iedereen wilde meewerken en de meeste medewerkers hoefden niet echt overtuigd te worden.”

Ine: “Alleen in het begin moesten we wel eens uitleggen waar de meerwaarde in zat. Dan gaven we aan: probeer het nou gewoon een paar weken. En gaandeweg is iedereen enthousiast geworden.”

Wanneer besloten jullie om met Abena Nova aan de slag te gaan? En waarom?
José: “Eigenlijk waren we er twee jaar geleden al mee bezig. We zochten naar manieren waarop we het beste konden omgaan met continentiezorg op de afdeling. Voor mensen met dementie is het elke keer een prikkel als je ze naar de wc brengt, zeker als dat voor niks blijkt te zijn. Terwijl wij mensen juist niet onnodig willen belasten. Het gaat ons om het welbevinden van de bewoners.”

Ine: “Van Abena Nova hadden we nog niet gehoord. We zijn gewoon op internet gaan zoeken en toen kwamen we het tegen. Zo is het balletje gaan rollen. Onze afdeling Innovatie heeft het toen verder opgepakt en vorig jaar zomer kwamen ze bij ons terug met het idee om een pilot te doen.”

> “Mensen die onrustig zijn, wil je niet nog eens extra prikkelen door ze onnodig naar het toilet te brengen. En bij bedlegerige bewoners zorgt onnodig verschonen voor afweergedrag door schaamte, verdriet of boosheid.”

Hoe pak je zo’n pilot aan?
José: “Er wonen 32 cliënten op deze locatie, waarvan 16 op onze eigen afdeling, de Vlaspit. Bij de start van de pilot hadden we hier meer bewoners die voor slimme inco in aanmerking kwamen dan op de andere afdeling, de Vlasblom. Daarom zijn we op onze afdeling begonnen. Toen hebben we eerst een nulmeting gedaan, samen met Abena.”

Waar hebben jullie tijdens de nulmeting naar gekeken?
Ine: “Hoe vaak wordt iemand verschoond? Hoe vaak gebeurt dat onnodig? Hoe vaak moet je iemand ’s nachts wakker maken? Uit de nulmeting kwam ook naar voren voor welke bewoners Abena Nova geschikt zou zijn en voor wie niet. Zo moet iemand geen plukgedrag vertonen en ook niet incontinent zijn qua ontlasting. Uiteindelijk kwamen we op een groep van acht bewoners uit.”

Kunnen jullie al zeggen wat de inzet van Abena Nova oplevert?
José: “Er is een evaluatie geweest. Uit de grafieken blijkt dat er minder verschoningen nodig zijn op een dag. Daardoor is het verbruik van incontinentiemateriaal ook minder. En voorheen moesten we op één dag wel eens drie bedden extra verschonen; ook dat is een heel stuk minder geworden. Dat levert allemaal tijdwinst op. Maar het heeft vooral het welbevinden van de bewoners veel goed gedaan.”

> “De tijd die we besparen, besteden we aan het welzijn van de bewoners.”

Het welbevinden van de bewoners, kunnen jullie daar concrete voorbeelden van geven?
Ine: “Een bewoonster die het heel fijn vindt om mee te doen aan de activiteiten. Voorheen moesten we die vaak onderbreken omdat we niet wisten of het misschien mis was. Om half elf voor de zekerheid even naar de wc. Nu kunnen we op de Nova app aflezen of het nog een uurtje kan wachten en kan ze bij de activiteiten blijven zitten.”

José: “Er zijn ook twee bewoners die alleen ’s nachts incontinentiemateriaal dragen. Die hadden in de ochtend vaak een nat bed. Of we moesten ze ’s nachts wakker maken voor een verschoning, al dan niet onnodig. Als ze nu in hun slaap plassen, zie je meteen wat je het beste kunt doen. Oranje? Dan valt het mee en kun je ze laten slapen. Rood? Dan gaan we er direct naar toe. Als dat om drie uur ’s nachts is, moet je ze nog steeds wakker maken, maar hebben ze in elk geval geen nat bed. En de nachtdienst doet dan ook meteen de onderwassing, waardoor er ’s ochtends tijd is voor extra aandacht.”

Ine: “Mensen die onrustig zijn, wil je niet nog eens extra prikkelen door ze onnodig naar het toilet te brengen. En bij bedlegerige bewoners zorgt onnodig verschonen voor afweergedrag door schaamte, verdriet of boosheid. Dus ja, minder onnodige handelingen levert tijd op. Maar vooral betere zorg.”

Toch even over de tijdwinst. Wat doen jullie met de tijd die je bespaart? Van zorgprofessionals horen we ook regelmatig dat je moet uitkijken dat die niet wegglipt tussen je vingers. Hoe ervaren jullie dat?
José (lachend): “Daar hebben wij geen moeite mee, hoor. De tijd die we besparen, besteden we aan het welzijn van de bewoners. ’s Ochtends tien minuten extra nemen om een praatje te maken aan de rand van iemands bed. Even samen naar buiten gaan. Of een spelletje doen, omdat je niet die drie extra bedden hoeft te verschonen. Nee, die omschakeling was hier snel gemaakt.”

> “Door het verschoonmoment op de bewoner af te stemmen, kun je echt zorg op maat leveren.”

Over omschakelen gesproken: de invoering van Abena Nova vraagt ook om een andere manier van werken. Hoe krijg je dat voor elkaar? En hebben jullie tips voor andere zorgorganisaties die daarmee worstelen?

José: “De omschakeling ging bij ons heel vlot. Dat is geen issue geweest, het liep gewoon. Maar dat komt vooral door de instelling van het team. Vrijwel iedereen was meteen enthousiast.”

Ine: “Als het enthousiasme er is, als de wil er is, dan ben je een heel eind. Alleen in het begin is het even wennen. Hoe zet je de sensor op het materiaal, dat soort simpele dingen. Maar binnen een week of twee heeft iedereen dat onder de knie. Hetzelfde met de app. In het begin kijk je nog elke dag of de telefoon contact maakt, maar na twee weken niet meer. Bij ons ligt de telefoon op een vaste plaats bij de medicijnkar. Dus je heeft het met een extra telefoon in je zak rond te lopen. Loop je er langs, dan kijk je er af en toe op: heeft er nog iemand verschoning nodig?”

José: “In het begin hebben we ook een schriftje neergelegd waar collega’s elke dag hun vragen in konden opschrijven. Als wij de antwoorden niet wisten, dan namen we ze mee naar het overleg met jet, onze contactpersoon bij Abena. Dat waren niet echt grote vragen, meer praktische dingen. Dat een plakker losliet bijvoorbeeld. Dan kregen we een tip van Jet en was het probleem opgelost. Of we konden even een appje sturen als we een vraag hadden.”

Ine: “We hebben ook samen gekeken naar de afstelling. Bijvoorbeeld bij bewoners die last hadden van huidirritatie. Daar hebben we het volume lager afgesteld om eerder te kunnen verschonen. Door het verschoonmoment op de bewoner af te stemmen, kun je echt zorg op maat leveren.”

Pilot geslaagd dus. En nu?
José: “Eigenlijk zijn we van de pilot gerusloos overgegaan op dagelijks gebruik. En nu zijn we gevraagd om het ook op onze andere afdeling op te starten.”

Ine: “Zo meteen hebben we een Zoom-meeting met de collega’s van Innovatie, om onze verhalen te delen. En daarna met BrabantZorg, een collega-organisatie. Die willen ook graag weten hoe het ons bevalt.”

Onze conclusie na dit gesprek: twee ware Nova-ambassadeurs!

Alles weten over **Abena Nova**?

Zorg.abena.nl/abena-nova

Ervaring Manager Projecten

Freek Hoogezand is als Manager Projecten betrokken bij de implementatie van Abena Nova bij 's Heeren Loo.

"DE BESTE AMBASSADEURS ZIJN JE MEDEWERKERS ZELF"

46 jaar geleden startte Freek Hoogezand zijn loopbaan als leerling Z-verpleegkundige bij 's Heeren Loo; een van de grootste zorgorganisaties in Nederland voor mensen met een verstandelijke beperking. Al snel rolde hij in het management en sinds januari 2018 werkt hij als manager projecten. Toen hij ruim een jaar geleden tijdens een congres kennismaakte met Abena Nova, zag hij meteen de mogelijkheden.

Waarom dacht je op dat congres: Abena Nova, dat is iets voor ons?
"De drie kernwaarden van onze organisatie zijn: een goed leven, mooi werk en een duurzame organisatie. Met zorgtechnologie en innovatie kun je voor je cliënten nieuwe kansen creëren en je zorg verbeteren. Maar het maakt ook een duurzame, gezonde organisatie voor je medewerkers mogelijk. Dat geldt ook voor incontinentiemateriaal. De kosten daarvan zijn heel hoog en het gebruik gebeurt vaak niet efficiënt. Slim incontinentiemateriaal biedt wat dat betreft veel kansen."

"We zijn begonnen met een gedegen implementatieplan"

In de zorg is het best spannend om met innovaties aan de slag te gaan. Hoe hebben jullie dat voor Abena Nova aangepakt?
"We zijn begonnen met een gedegen implementatieplan, waarbij we ondersteuning hebben gekregen van vijf studenten van de Hogeschool Utrecht. Daarnaast hebben we de mensen die met het slimme incontinentiemateriaal zouden gaan werken, vanaf de basis meegenomen. Dat wil zeggen: we hebben ze vooraf goed geïnformeerd en onderwezen, en heel belangrijk, we hebben gaandeweg continu de resultaten laten zien en successen gedeeld. Dat motiveert om door te gaan."

Hoe hebben jullie de pilot vormgegeven?
"Als eerste hebben we een startbijeenkomst voor onze zorgmedewerkers georganiseerd, want het begint ermee dat je mensen enthousiast maakt. We hebben een film van Abena Nova getoond en mensen het materiaal laten zien en voelen. Daarna was het management aan de beurt en zij waren meteen enthousiast. Vervolgens zijn alle teams aangeschreven met de vraag wie met de pilot mee wilde doen. Daar zijn 3 afdelingen uitgekozen, waar we Abena Nova ambassadeurs hebben benoemd en opgeleid. Toen konden we van start gaan."

Je zegt dat het management meteen enthousiast was. Gold dat ook voor de medewerkers?
"Onder hen was eerlijk gezegd best wel wat argwaan. Sommigen vonden het een voorbeeld van koude zorg. Ze zeiden: 'We leveren zorg met onze handen en willen contact met onze cliënten, daar past dit niet bij'. Met name de ambassadeurs hebben er heel wat energie ingestoken om mensen te laten zien dat slim incontinentiemateriaal allesbehalve koude zorg is. De rol van het management was hierin ook belangrijk. Zij moeten er volledig achter staan, anders wordt het voor de ambassadeurs heel lastig."

"Met name de ambassadeurs hebben er heel wat energie ingestoken om mensen te laten zien dat slim incontinentiemateriaal allesbehalve koude zorg is."

Freek Hoogezand
Manager Projecten implementatie Abena Nova, bij 's Heeren Loo.

Waar ligt volgens jou de sleutel voor een succesvolle implementatie van Abena Nova?
"Steeds maar weer laten zien wat de mogelijkheden, het belang en de effecten van het product zijn. Daarin is de rol van Abena heel belangrijk geweest. We hebben een fijne samenwerking opgebouwd. Ik was blij met hun professionaliteit, hun manier van dingen uitleggen en hoe ze de trainingen hebben opgebouwd. Zeker in het begin hadden we om de 14 dagen een evaluatie met de teams en maakten we de voordelen inzichtelijk voor de medewerkers zelf en voor de bewoners."

Kun je daar een voorbeeld van noemen?
"Vooral voor ouderen en mensen met een meervoudige beperking heeft slim incontinentiemateriaal meerwaarde. We hebben bijvoorbeeld een bewoner die per dag vijf keer uit bed werd getild om verdroogd te worden en nu nog maar drie keer. Dat scheelt natuurlijk in tijd, maar stel je eens voor wat dat voor deze bewoner betekent. En voor de naasten is het ook fijn dat de zorg voor hun familielid nu een stuk minder belastend is."

Met hoeveel afdelingen hebben jullie de pilot gedaan en wanneer besloten jullie op te schalen?
"De pilot was met drie afdelingen gedurende een periode van drie maanden. Daarna zijn we met de resultaten naar het managementteam teruggegaan. Zij hebben gekeken of het slimme incontinentiemateriaal het werk voor onze medewerkers lichter maakt, of het de kwaliteit van zorg voor de cliënten verbetert en of het kostenbesparend is. Iedereen kon zich in de uitkomsten vinden en gaf groen licht om op te schalen. Dat zijn we gaan doen met iedere keer vijf afdelingen. We zitten nu op 15 en we moeten uiteindelijk naar 30. Het mooie is, dat de pilot als een sneeuwbal heeft gewerkt. Teams namen zelf contact met ons op met de vraag wanneer het hun beurt was om met Abena Nova te starten."

"Er komt best veel op de medewerkers af en je moet de tijd nemen om dat goed te begeleiden. De beste ambassadeurs zijn namelijk je medewerkers zelf."

Betekent dit dat het opschalen minder intensief is?
"Nee, zo werkt het toch niet. Het is al even geleden dat medewerkers de startbijeenkomst bijwoonden, waardoor het enthousiasme toch weer aangewakkerd moet worden. We nemen daarom voor het opschalen ook steeds drie maanden de tijd. En het is ook de reden dat we stapsgewijs opschalen met niet meer dan vijf afdelingen tegelijk. Er komt best veel op de medewerkers af en je moet de tijd nemen om dat goed te begeleiden. De beste ambassadeurs zijn namelijk je medewerkers zelf. Als zij gedurende de pilot hadden gezegd: 'Dit is het niet', dan was het hele traject niet gelukt."

Dus eigenlijk begin je iedere keer weer van voor af aan. Dat is best intensief.
"Dat klopt, een innovatie implementeren vergt een lange adem. Omdat we nog best een weg te gaan hebben, zijn we aan het kijken hoe we het onszelf wat makkelijker kunnen maken. De coördinator innovatie is nu een workshop aan het opzetten, zodat medewerkers van teams die in de wacht staan, even een opfrisser kunnen krijgen. Wellicht kunnen we de opschaling daardoor iets versnellen."

Blijven jullie tijdens het opschalen meten?
"Zeker! Onze medewerkers moeten de meerwaarde zien voor de cliënt, willen ze een innovatie omarmen. Daarnaast zit er een heel proces achter het slimme incontinentiemateriaal dat mooie inzichten oplevert waar je je voordeel mee kan doen. Zo is het bijvoorbeeld heel makkelijk te zien of een bewoner blaasontsteking heeft. De sensor registreert dan dat iemand steeds heel kleine beetjes plast. Zo'n extraatje werkt motiverend voor medewerkers. Je zou haast kunnen zeggen dat de achterkant van Abena Nova de voorkant van je implementatie is."

Doen jullie ook metingen op het gebied van huidirritatie?
"Dat doen we niet met data, maar laatst zei een arts tegen me: 'Sinds we slim incontinentiemateriaal gebruiken, heb ik het aantal gevallen van huidirritatie flink zien afnemen'."

Wat kun je andere organisaties meegeven die overwegen Abena Nova te implementeren?
"Om de schaarste op de arbeidsmarkt kunnen we niet heen. Als zorgorganisatie moet je innovatief zijn en inzetten op middelen in plaats van mankracht, wil je straks niet achter de feiten aanlopen. Het is belangrijk om te geloven in de meerwaarde van slim incontinentiemateriaal, te durven veranderen, de samenwerking te zoeken en door te zetten. Voor mij komt alles samen in de smile die ik zie op het gezicht van die ene cliënt, omdat hij maar drie keer uit bed is getild voor een verdroging in plaats van vijf. Dan denk ik: 'Welke zorgorganisatie je ook bent, dit moet je gewoon doen!'."

Alles weten over **Abena Nova**?

Zorg.abena.nl/abena-nova

Ervaring Projectleider

Angelique Suijkerbuijk is projectleider voor Abena Nova in het St. Elisabeth

“DIT SOORT INNOVATIES KUN JE NIET VANAF HOGERHAND OPLEGGEN, JE MOET HET SAMEN DOEN”

Al 31 jaar werkt Angelique Suijkerbuijk in het St. Elisabeth. Toen ze vanwege rugklachten niet meer als verzorgende aan het bed kon staan, is ze zich verder gaan scholen. Eerst deed ze de opleiding tot praktijkopleider en daarna ook nog de HBO-V. Nu begeleidt ze als projectleider de implementatie van Abena Nova binnen haar organisatie.

Waarom hebben jullie slim incontinentiemateriaal in het St. Elisabeth geïntroduceerd?
“We doen er alles aan om de kwaliteit van leven van onze cliënten te verbeteren. Maar ook streven we ernaar dat onze medewerkers minder werkdruk ervaren. Zo is Abena Nova op ons pad gekomen. Het is een mooi product dat in alle lagen van de organisatie meerwaarde kan bieden. Het zorgt ervoor dat bewoners vaker ongestoord kunnen slapen en verbetert de huidconditie. Daarbij hoeven medewerkers minder vaak incontinentiemateriaal te verwisselen, waardoor ze minder fysiek belast worden en tijd besparen. Hoewel het product voor de organisatie in aanschaf wel wat duurder is dan standaard incontinentiemateriaal, wegen deze voordelen daar ruimschoots tegenop.”

Angelique Suijkerbuijk
Projectleider Abena Nova

> “Hoewel het product voor de organisatie in aanschaf wel wat duurder is dan standaard incontinentiemateriaal, wegen deze voordelen daar ruimschoots tegenop.”

Jij bent iets later bij het project betrokken geraakt, toch?
“Dat klopt. Door samenloop van omstandigheden, waaronder de eerste coronagolf, is het project in eerste instantie niet goed van de grond gekomen. De timing was toen gewoon niet goed en dat is wel heel belangrijk als je dit soort innovaties introduceert. Nadat het project even stop was gezet, hebben ze mij gevraagd het weer op te pakken.”

Hoe ben je te werk gegaan?
“Om overzicht te creëren, ben ik begonnen met het schrijven van een projectplan. Daarin staat welke doelen we als organisatie willen bereiken, welke stappen we daarvoor gaan zetten, wie erbij betrokken zijn, welke rol zij hebben en hoe we de resultaten meten. Nadat het plan door de projectgroep was goedgekeurd, heb ik het naar onze ambassadeurs gestuurd. Die zijn enorm belangrijk. Wij kunnen het namelijk wel allemaal mooi bedenken, maar het moet op de werkvloer gebeuren. Iedere afdeling heeft nu twee ambassadeurs. Dit zijn enthousiaste mensen die Abena Nova als een mooie innovatie zien. Het is mijn taak hun enthousiasme warm te houden en hen tools te geven dit over te dragen aan hun team. Daarbij word ik geholpen door Abena.”

> “Iedere afdeling heeft nu twee ambassadeurs. Dit zijn enthousiaste mensen die Abena Nova als een mooie innovatie zien. Het is mijn taak hun enthousiasme warm te houden en hen tools te geven dit over te dragen aan hun team.

Op welke manier houd je het onderwerp warm binnen de organisatie?
“Iedere maand hebben we een ambassadeursoverleg. Samen bespreken we wat goed gaat en verbeteringen pakken we meteen op. Verder zorg ik ervoor dat het onderwerp zichtbaar is op de werkvloer. Daarvoor krijg ik ook goede tips vanuit Abena. Zo kwamen zij met het idee een bord op de verpleegpost op te hangen, waarop iedereen post-its kan plakken met ideeën, opmerkingen en vragen. De ambassadeurs zien dit en kunnen er meteen mee aan de slag. Het is niet dat dit stormloopt, maar iedereen wordt er wel dagelijks mee geconfronteerd en dat helpt. In dat kader heb ik ook een informatiepost gemaakt met daarop de stand van zaken van het project. En na evaluatiemomenten verschijnt er een nieuwsbrief voor bewoners en hun familie en één voor medewerkers, waarin we bijvoorbeeld de resultaten van de tussenevaluaties vermelden. Het is goed om je successen te delen. Ook vond we het belangrijk de Raad van Bestuur en de Cliëntenraad actief bij het project te betrekken. We zijn bij beide langsgegaan en hebben hen het product laten zien en voelen en wat informatiefilmpjes van Abena getoond. Dat is heel goed ontvangen.”

Woonzorgcentrum St. Elisabeth

Hoe evalueren jullie het project?
“Vanuit Abena worden er cijfers aangeleverd, maar voor mensen op de werkvloer zeggen cijfers niet zoveel. Zij moeten het zelf ervaren. Ik vond het belangrijk ook die ervaringen in de evaluatie mee te nemen. Daarom heb ik een vragenlijst opgesteld en die binnen de organisatie verspreid, specifiek om ervaringen in kaart te brengen. Dus nu krijgen we vanuit Abena de tussenmetingen in cijfers en wij vullen die aan met de ervaringen. Zo hebben we een mooi, compleet beeld.”

Ik heb begrepen dat in de projectgroep ook een wondconsulent zit. Waarom?
“De conditie van de huid is een belangrijke graadmeter voor het effect van slim incontinentiemateriaal. Doordat we een wondconsulent in de projectgroep hebben, benutten we de expertise die we in huis hebben en kunnen we snel schakelen. Zij loopt iedere week een zogenaamde wondronde en kijkt daarbij specifiek hoe de huidconditie is van de bewoners die Abena Nova gebruiken. Dit wordt vergeleken met eerdere metingen. Mocht de huidconditie verslechterd zijn, dan zoeken we uit wat de oorzaak is. Marcel, de continentiespecialist van Abena, kijkt dan ook mee. Laatst bleek bijvoorbeeld een verslechterde huidconditie aan de barrièrecrème te liggen die niet matchte met het incontinentie-materiaal. De ambassadeurs hebben meteen hun team geïnstrueerd en bij de volgende meting zagen we dat het alweer beter ging. Dat werkt dan heel stimulerend.”

Zijn er nog dingen waar jullie tegenaanlopen?
“De nieuwe werkwijze is eigenlijk meteen door iedereen opgepakt. ’s Nachts wordt er al heel goed mee gewerkt, maar overdag zijn er nog wat hobbels. Ook dan wordt het incontinentiemateriaal op de juiste manier gebruikt, er wordt alleen vaak niet aan de hand van de app verschoond. Mensen zijn gewend bewoners op vaste momenten nieuw incontinentiemateriaal om te doen, bijvoorbeeld voor het rustuurtje ’s middags. Dat is vroeger zo geleerd en het is lastig om dat eruit te krijgen. Daarnaast loopt men er in de dagdienst tegenaan dat Abena Nova niet werkt voor ontlasting. Ik weet dat er een sensor in ontwikkeling is die ook ontlasting meet. We hebben met de teams afgesproken dat, zodra die door Abena geleverd wordt, wij er een pilot mee gaan draaien.”

Het gaat dus voor een groot deel om cultuurverandering waar jullie tegenaanlopen.
“Dat klopt en dat is echt het lastigst. Kijk bijvoorbeeld naar de rol van de zwerfdienst. Die is altijd gewend geweest vaste rondes te lopen om collega’s te helpen bij het verzorgen van bewoners. Maar die werkwijze past niet bij Abena Nova, want dan komt er hulp op het moment dat het niet nodig is. We hebben al iedere zwerfwacht een telefoon gegeven, zodat ook zij kunnen zien wanneer bij een bewoner het incontinentiemateriaal verzadigd is, maar dat heeft tot op heden onvoldoende opgeleverd. We zijn nu aan het nadenken of we hiervoor onze HBO-V-verpleegkundigen als coaches op de werkvloer kunnen inzetten, maar dit staat nog in de kinderschoenen. Het kost gewoon veel tijd om mensen een andere manier van werken aan te leren. Je hebt echt maanden nodig om de knop om te draaien.”

Hoe is dat voor jou?
“Ik wil mijn collega’s graag helpen de turn te maken, zodat ook zij het effect voelen en minder werkdruk gaan ervaren. Mede daarom ga ik binnenkort starten met de opleiding verandermanagement, zodat ik me daarin verder kan ontwikkelen. En vanuit Abena is aangegeven dat zij mij ook hierin kunnen ondersteunen.”

Al met al kun je wel zeggen dat jullie in het St. Elisabeth heel goed bezig zijn. Wat draagt volgens jou bij aan dat succes?
“Ik denk dat we met ons projectplan een stevig fundament hebben gelegd. Daarnaast is het goed dat alle lagen van de organisatie in de projectgroep vertegenwoordigd zijn. Dus zowel het management als de werkvloer. Daardoor wordt het project breed gedragen en hoor je van alle kanten hoe het gaat. En omdat de lijntjes kort zijn, kunnen we snel dingen regelen en oplossen.
Verder zijn we heel transparant. Alle verslagen zijn openbaar, zowel van de ambassadeurs- als de projectgroepsvergaderingen. Zo kunnen alle zorgmedewerkers in de organisatie lezen wat er besproken is. Sowieso zorgen we ervoor dat alle resultaten gedeeld blijven worden. Abena Nova is bijvoorbeeld een vast vergaderpunt op de agenda van ieder teamoverleg.
Tot slot hebben we het geluk dat we een kleine organisatie zijn. Iedereen kent elkaar en alle deuren staan altijd open. Er heerst een veilig klimaat, waardoor mensen durven zeggen als ze iets niet goed vinden werken. Dat is belangrijk, want dit soort innovaties kun je niet vanaf hogerhand opleggen, je moet het samen doen.”

Abena Nova wat voor uw organisatie?
Check binnen één minuut of jullie er klaar voor zijn!

Zorg.abena.nl/abena-nova →

Ervaring Bestuurslid

Jan-Kees van Wijnen is lid Raad van Bestuur bij tanteLouise

“INNOVEREN IS CRUCIAAL OM DE KWALITEIT VAN ZORG OP LANGE TERMIJN OVEREIND TE HOUDEN”

Als reactie op de toenemende krapte in de zorg, zetten ze bij tanteLouise in op innovatie. Lid Raad van Bestuur Jan-Kees van Wijnen legt uit dat innovaties zoals Abena Nova niet alleen kwaliteit van leven en zorg verbeteren voor hun bewoners, maar ook de werkdruk verminderen en kosten besparen. Iets wat cruciaal is met het oog op de toekomst. “Als je niet met innovatie aan de slag gaat, is de kans groot dat op termijn je zorgverlening onder druk komt te staan.”

Jan-Kees van Wijnen

Lid van Raad van Bestuur bij tanteLouise

“Als je een innovatie niet goed uitlegt, kun je het nooit succesvol implementeren.”

Hoe zijn jullie op het idee gekomen Abena Nova te implementeren?

“Daar is een traject aan voorafgegaan. Toen ik in 2013 bij tanteLouise ging werken, werden er voorbereidingen getroffen voor een nieuw verpleeghuis. We stelden ons tot doel op deze locatie de kwaliteit van leven voor mensen met dementie spectaculair te verbeteren. Dit hebben we gedaan door met bestaande technologieën – een slim polsbandje, GPS en een sms-alert – bewoners hun vrijheid te geven. Ze kunnen binnen vrij rondlopen, omdat hun polsbandje zo is geprogrammeerd dat de lift stopt op de etage waar zij wonen. En per ongeluk de verkeerde kamer inlopen is er niet meer bij, omdat hetzelfde polsbandje ervoor zorgt dat alleen de deur van de eigen kamer opengaat. Verder zijn bewoners buiten te traceren met behulp van GPS. Zijn ze te lang weg, dan krijgen onze 25 buurtwijkwilligers een sms-alert en neemt er iemand poolshoogte. Ook winkeliers zijn op de hoogte en houden een oogje in het zeil. Het resultaat is dat mensen meer bewegen, beter slapen, tevredener en rustiger zijn. Pas na vieneneenhalf jaar hadden we op deze locatie de eerste rolstoel nodig en het gebruik van psychofarmaca is met 90% afgebouwd. We zijn toen nog een stapje verdergegaan door na te denken hoe we met innovaties ook onze medewerkers beter konden ondersteunen. Zo is Abena Nova op ons pad gekomen.”

Het gebruik van slim incontinentiemateriaal vraagt een andere manier van werken. Geen verschoonrondes meer en blindvaren op een app. Wat hebben jullie vooraf gedaan om weerstand te voorkomen?

“Het is essentieel om goed uit te leggen wáárom je een innovatie doorvoert. Waarom is het belangrijk voor de cliënt, waarom voor de medewerkers en waarom voor mantelzorgers? Als je een innovatie niet goed uitlegt, kun je het nooit succesvol implementeren.”

Hoe legden jullie het waarom van Abena Nova uit aan de medewerkers?

“Als er geen slim incontinentiemateriaal wordt gebruikt, ligt een oudere in een verpleeghuis gemiddeld drie keer per week in een nat bed. Dat is mensonterend. En hoe denk je dat het is als er een paar keer per dag in je broek wordt gekeken of je nat bent? Daarnaast kunnen er wondjes ontstaan door het te lang dragen van nat incontinentiemateriaal. Als zorgverlener vind je het niet leuk om een cliënt aan te treffen die verdrietig is omdat hij/zij niet op tijd verschoond is. Je vindt het ook niet leuk om een nat bed te verschonen. En je wilt niet onnodig tijd kwijt zijn met wondzorg. Onafhankelijk onderzoek van Vilans heeft aangetoond dat slim incontinentiemateriaal een half uur zorg per cliënt per dag bespaart. Als je dan ook nog uitlegt dat je door het gebruik ervan onbegrepen gedrag deels kunt voorkomen, dan is bijna iedereen om.”

Bijna iedereen?

“Er zijn altijd mensen die, ook na het horen van de voordelen voor cliënten en henself, sceptisch blijven. Dan moet je naar andere wegen zoeken. We hebben ervoor gekozen een toonsmsbeeld te schetsen en daarover een brief rond te sturen. In die brief stond dat de ontwikkelingen op de arbeidsmarkt ervoor zorgen dat de zorg onder druk komt te staan. Over een paar jaar zou dat ertoe kunnen leiden dat er geen vakantie meer opgenomen kan worden gedurende de zomermaanden, omdat het ontbreekt aan vervanging. Maar het goede nieuws is, dat we dat voor kunnen zijn als we op een slimme manier gebruikmaken van innovaties. Daar moeten we dan wel nu mee beginnen, willen we op tijd klaar zijn. Met deze brief wilden we mensen niet bang maken, maar wakker schudden en dat is gelukt. Het was voor velen echt een eyeopener.”

“Het onbegrepen gedrag wordt niet alleen minder door betere nachtrust, maar ook doordat er overdag net even eerder verschoond wordt, waardoor er minder onbegrepen gedrag is”

Je vertelde net dat je met het gebruik van slim incontinentiemateriaal onbegrepen gedrag kunt verminderen. Hebben jullie daar specifieke ervaring mee?

“Dat is wel een mooi verhaal. Een tijdje terug kwam een verpleegkundige naar me toe van de ‘gedragsafdeling’, waar bewoners met gedragsproblematiek wonen. Zij wilde een experiment doen om onbegrepen gedrag op haar afdeling terug te dringen. Haar idee was mensen die slim incontinentiemateriaal gebruikten te observeren bij welk verzadigingspercentage de eerste tekenen van onrust ontstonden en hen dan nét een paar procent daarvoor te verschonen. Daarnaast wilde ze bij bewoners die geen slim incontinentiemateriaal gebruiken, naar dezelfde tekenen van onrust kijken en die op dat moment naar het toilet brengen. Toen ik haar drie weken later sprak en vroeg hoe het ervoor stond, zei ze: ‘Het is saai geworden op onze afdeling. Sinds we mensen op tijd verschonen, zien we haast geen onbegrepen gedrag meer.’ Dit praktijkonderzoek gaan we nu proberen wetenschappelijk te onderbouwen in samenwerking met een van de universitaire kennisnetwerken waar we bij aangesloten zijn.”

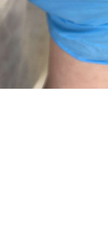

Dus het onbegrepen gedrag wordt niet alleen minder door betere nachtrust, maar ook doordat er overdag net even eerder verschoond wordt, waardoor het ontstaan van onrust voorkomen wordt. Dat is een mooi inzicht.

“Minder onrust en onbegrepen gedrag betekent dat onze cliënten het beter naar de zin hebben en dat maakt ook dat hun naasten tevredener zijn. Ook is het veel prettiger werken voor onze medewerkers. Dat zien we terug in onze verzuimcijfers, die lager liggen dan gemiddeld, en de lage uitstroom van medewerkers. We zijn ervan overtuigd dat dit mede het resultaat is van onze innovatieve manier van werken.”

“Iedere innovatie richten we als proces in volgens de Plan-Do-Check-Act-cyclus.

Hoe zorgen jullie ervoor dat innovaties goed van de grond komen en gebeurd worden binnen de organisatiestructuur?

“Iedere innovatie richten we als proces in volgens de Plan-Do-Check-Act-cyclus. De Plan-fase draait om inspiratie. Daarvoor hebben we onze innovatieadviseurs, drie enthousiaste bestuursleden en een extern netwerk dat we kunnen raadplegen. Een innovatie is voor ons pas interessant als het aan drie criteria voldoet. Het moet de kwaliteit van zorg of leven verbeteren, het moet arbeidstijdbesparend zijn en het moet de zorgkosten reduceren. In de Do-fase staan onze projectleiders centraal, want zij gaan dan een pilot of een opschaling implementeren. De Check-fase omvat het auditen van de innovaties. We kijken dan bijvoorbeeld of bij iedere nieuwe cliënt de afweging is gemaakt Abena Nova te gebruiken. Of het materiaal op de juiste manier wordt gebruikt en of er op tijd wordt verschoond. Deze resultaten en die van het onderzoek dat we doen met Vilans en universiteiten, geeft ons informatie of een innovatie aantoonbare meerwaarde heeft. Dit wordt tijdens de Act-fase besproken in de innovatiestuurgroep. Deze groep, waarin de organisatie breed is vertegenwoordigd, bepaalt welke kant we als organisatie opgaan en zo blijven we continu hetzelfde cirkeltje maken.”

Wat is de rol van Abena in dit geheel?

“Ik wil Abena een groot compliment geven. Qua implementatie hebben jullie een belangrijke bijdrage geleverd. Jullie continentiezorgspecialisten kijken continu mee. Ze zoeken de oorzaken van problemen en zorgen voor oplossingen. Dat is cruciaal, want als er niet goed geïmplementeerd wordt, is de neiging om terug te vallen in oude patronen groot. Een paar faalervaringen kunnen ervoor zorgen dat mensen afhaken en een innovatie in de kast verdwijnt. Daarin hebben jullie echt goed werk gedaan.”

“Stel een goede projectleider aan die team voor team, locatie voor locatie zorgt dat de innovatie op de juiste manier landt.”

Welke tips kun je andere directies geven die met zorginnovaties, zoals Abena Nova, aan de slag willen gaan?

“Allereerst, spring in het diepe en ga het gewoon doen. Zet ergens in je proces een harde return en investeer met tijd en geld. Laat het ontbreken van die twee geen doeddoeners zijn, want er zijn altijd creatieve oplossingen. Inspiratie daarvoor vind je bij het platform ‘Anders Werken in de Zorg’, waar ideeën gedeeld worden en we van elkaar leren. Sluit je daar dus bij aan. En heel belangrijk, onderschat het implementatieproces niet. Innoveren is hard werken en implementeren is een vak. Het is niet voor niets dat 75 tot 80% van de implementaties van innovaties mislukt. Gebruik daarom mensen die verstand van zaken hebben, zodat het niet blijft bij een pilotfase. Stel een goede projectleider aan die team voor team, locatie voor locatie zorgt dat de innovatie op de juiste manier landt.”

Voor meer informatie over **Abena Nova**, kijk op:

Zorg.abena.nl/abena-nova